

joj je islam dao kao nepovredivo božansko dobro namijenjeno ženi islama, i samo njoj. Shvatit će da to dobro ne može biti svojina muškaraca u muslimanskom društvu, makar oni bili i kraljevi, sultani, diktatori i despoti koji, usljed svog poznatog i razumnu čovjeku teško objašnjivog odnosa prema ženi islama, ili pate od neizlječive mizoginije, od neprevladivog 'šahrijarovog kompleksa' ili nečeg trećeg što suvremena znanost psihologije i psihoanalize još nije kadra objasniti.

Žena islama je danas, u usporedbi sa ženama koje uživaju plodove zapadnoeuropske demokracije, ma koliko ta demokracija bila nesavršena, do te mjere obezvrijeđena u muslimanskim društvima da, naprosto, ne treba i ne smije birati sredstva kako bi povratila svoje vrijednosti i

svoja prava koja joj islam dariva. Tim prije i tim više ako se prisjetimo nedavnog prizora sa ulica Kaira koji je obišao i zgrozio svijet, jer je slika pokazivala kako grupa naoružanih vojnika gaze čizmama razdrljena prsa mlade bespomoćne Egipćanke, dok je ležala na zemlji.

Kada žena islama vrati pravo glasa, koje danas, u dvadesetprvom stoljeću, u većini zemalja muslimanskog svijeta nema, vremenom će uzeti i političko žezlo u svoje ruke, a to će onda biti jasan znak kako je i pustopoljinom današnjih muslimanskih despotija iznova zamirisalo i zastrujalo 'proljeće' nezamjenjive *medinske demokracije* kojoj se, nadajmo se, milom ili silom iznova trebaju i moraju vratiti moderna muslimanska društva.

Summary

THE ROLE OF WOMEN IN ISLAM UNDERMINED BY THE MUSLIMS THEMSELVES

Rešid HAFIZOVIĆ, PhD

The author here evokes the place and the role of women throughout the history of Islam since the time of the Messenger and the first centuries of Islam when the Muslim community represented the true *umma*, the righteous community of its both male and female members, under the rule of *Medinite democracy*, when she could be simultaneously a mother and a pedagogue as well as a scientist, an army leader, a counsellor or a ruler or anything else that was defined in the community as private or public office or service, when no one had an authority to deprive her of her right to public speech, or of her freedom, dignity, independence, or her right to have a choice, or her right to education - the times when even the throne was not beyond her reach, to the times of the Muslim political despotism when she became deprived of all these rights, banished from the public sphere, the freedom of public speech was taken away from her, her freedom of movement was conditioned and all of these took place namely in the very cradle of Islam. Today's women of Islam, as compared to women who enjoy the fruits of Western democracies, regardless of imperfections of those democracies, are deprived to such an extent, that they simply should not, moreover must not hesitate to use all the available means in order to recover her dignity and the rights that Islam grants her.

The author hopes that throughout the desolation of contemporary Muslim despotisms the scent of "the spring" of irreplaceable *Medinian democracy*, to which modern Muslim societies *nolens volens* have to and must retrieve, would someday spread afresh.

الموجز

المسلمون هم الذين ينتقصون من قيمة المرأة المسلمة

أ. د. رشيد حافظوفيتش

يذكر الكاتب بمكانة المرأة ودورها في التاريخ الإسلامي. منذ عصر النبوة والقرون الأولى. عندما كان المجتمع المسلم يمثل أمة حقيقية. مجتمعاً عادلاً يتكون من الرجال والنساء. تحت حكم ديمقراطية المدينة المنورة. حيث كان بإمكان المرأة أن تكون أمّاً ومربية وعالمة ومديرة وقائدة جيش ومستشارة وحاكمة. وأي شيء آخر كان معروفاً في المجتمع على أنه خدمة وعمل. خصوصاً كان أو عاملاً. عندما لم يكن أحد يقدر على أن يسلبها التعبير العلني عن رأيها وحريتها وكرامتها واستقلاليتها وحقها بالاختيار والتعليم. وحقها بالترشيح أو الانتخاب. وعندما كانت تستطيع الوصول إلى عرش السلطة. إلى أن حل عهد الاستبداد السياسي عند المسلمين. فحرمت من جميع تلك الحقوق. وطردت من الحياة العامة. وسلبت منها حرية التعبير العلني. وقيدت حريتها في الحركة. ولا سيما في مهد الإسلام نفسه. وإذا عقدنا مقارنة بين المرأة المسلمة اليوم وبين النساء اللاتي يتمتعن بثمار الديمقراطية الغربية الأوروبية. على الرغم من النواقص الموجودة فيها. فسنجد أن قيمة المرأة المسلمة تنتقص في المجتمعات المسلمة إلى درجة. تجعلها وبكل بساطة. لا تحتاج ولا تجرؤ على اختيار الوسائل لاستعادة قيمتها وحقوقها التي يمنحها لها الإسلام. ويعرب الكاتب عن أمله في أن تزهر من جديد بلاد المسلمين المحقلة بالاستبداد. وأن يفوح منها عطر ديمقراطية المدينة المنورة. التي تحتاج المجتمعات المسلمة الحديثة بل ويجب عليها أن تعود إليها. طوعاً أو كرهاً.

ŽENA MUSLIMANKA SE NAŠLA U ROPSTVU MUŠKARCA MUSLIMANA!

Prof. dr. Enes KARIĆ

Sažetak

Autor teksta sa žalošću konstatira da i pored činjenice da se dragi Bog svojim darovima poruke Kur'ana objavio podjednako i muškarcima i ženama da je dugo godina i stoljeća na sceni "islam muškarčina" u čijem se ropstvu i nalazi žena muslimanka kojoj se ne nudi uloga ravnopravne partnerke i sugovornice. Autor teksta poziva muslimanke da (pro)govore o sebi, da tumače svoju vjeru, da tumače sebe u svojoj vjeri, te da se formira muslimanska ženska elita, da oslovi svoj položaj, da se osposobi za svoj svijet fetvi i da ukine muškarca (muškarčinu!) muslimana kao svoga portparola.

Kad smo kod ove teme, prisjećam se ogromne literature o “ženskom pitanju“ (često pod onim stereotipnim naslovom “položaj žene u islamu“ – *wad'u l-mar'ati fi l-islam*), kao da je žena puki predmet, pa je nekako *predmetnut* pred muškarca! Oslovili su to pitanje uglavnom muslimanski autori (muškarci!) u devetnaestom i dvadesetom stoljeću. Zapravo, ta je literatura pokušala da pokaže i dokaže (najčešće apologetski) sljedeće:

- Islam je *sjajan* prema ženi (majci, kćerki, sestri, supruzi, tetki, itd), ali su muslimani (muškarci) izdali i napustili “pravi islam“, pa su tako napustili i “pravi odnos“ prema ženama.
- Razlog što su muslimani (muškarci) napustili “pravi islam“ jeste *taklid*, a *taklid* se naročito pokazao u kolonijalizmu, itd. Drugim riječima, prvo je muslimane osvojio *taklid*, a onda ih je osvojio kolonijalizam i *Zapad*, itd.

Zašto su muslimani (muškarci) zarobili žene (muslimanke)?

Te su dvije navedene stepenice uvijek spominjane kao prve, a onda su muslimanski autori (muškarci, zapravo *muškarčine!*) davali beskrajno duge recepte kako se vratiti tamo, u *prvo* i *pravo, nepatvoreno* doba islama, kako razotkriti primjere, uzore i modele iz tog *uzornog doba* za današnje emancipiranje ili *oslobođenje (muslimanske) žene (tahriru l-mar'ati fi l-islam)*.

A, zapravo, prava su pitanja sljedeća:

- A) Kad su to muslimani (muškarci), u toj potrazi za “pravim islamom“, ponudili da im muslimanke budu ravnopravne sugovornice i intelektualne partnerke?
- B) U čijem se to ropstvu našla muslimanska žena? Odgovor je samo jedan. U ropstvu muškaraca muslimana. (Kako

Islam je sjajan prema ženi (majci, kćerki, sestri, supruzi, tetki, itd), ali su muslimani (muškarci) izdali i napustili “pravi islam“, pa su tako napustili i “pravi odnos“ prema ženama.

Potrebno je da muslimanke (pro)govore o sebi, da tumače svoju vjeru, da tumače sebe u svojoj vjeri. Potrebno je da se formira muslimanska ženska elita, da oslovi svoj položaj, da se osposobi za svoj svijet fetvi, rekli bismo. I da ukine muškarca (muškarčinu!) muslimana kao svoga portparola.

su muslimani muškarci bili osvojeni, jedino čime su oni mogli vladati – bile su žene muslimanke). Krug dekadence se morao tako zatvoriti, muslimanka je kao najslabija karika morala biti još više potlačena.

Posve je sporedno pitanje: Kad je to došlo doba, kad su to nastupili dani, i zašto su uopće osvanuli na bijelome svijetu, pa su muškarci muslimani pomislili da su vlasnici svojih žena, gospodari svojih kćerki, suvlasnici svojih sestara?

Ukinuti muškarca portparola žena!

Šta je lijek?

Ima li izlaza?

Ima, naravno. Potrebno je da muslimanke (pro)govore o sebi, da tumače svoju vjeru, da tumače sebe u svojoj vjeri. Potrebno je da se formira muslimanska ženska elita, da oslovi svoj položaj, da se osposobi za svoj svijet fetvi, rekli bismo. I da ukine muškarca (muškarčinu!) muslimana kao svoga portparola.

Daj Bože!

Ali, pisac ovih redaka je pesimista u tom pogledu (druge ćemo poglede zasad zanemariti).

S tugom na kraju kažem i ovo: Dugo je godina i stoljeća na sceni “islam muškarčina“. Kao da muslimanke ne sačinjavaju pola muslimanskog čovječanstva.

I kao da se dragi Bog svojim darovima poruke Kur'ana nije objavio i tom dijelu čovječanstva.

(...)

Summary

MUSLIM WOMEN ENSLAVED
BY MUSLIM MEN!

Enes KARIĆ, PhD

The author of the article with grief asserts that despite the fact that God by the gifts of the message of the Qur'an revealed Himself likewise to men and women, for many years, rather centuries on the world's stage we are witnessing only "Islam of males", where Muslim women are enslaved and are not offered the role of an equal partner. The author here appeals to the Muslim women to speak up about their issues, to interpret their faith, to interpret themselves in their faith, thus the Muslim women elite could be formed to articulate the position of women and manage *fatwa* in their own field and thus abolish the practice of having a spokesMAN!

الموجز

المرأة المسلمة تخضع لاستعباد الرجل المسلم

أ. د. أنس كاريتش

يقر كاتب المقال، متأسفاً، بأنه رغم حقيقة أن الله عز وجل أنزل نعمه في القرآن الكريم على الرجال والنساء، سواء بسواء، إلا أننا نشاهد ولقرون طويلة على الساحة "سيطرة الفحول على الإسلام" فأصبحت المرأة المسلمة مستعبدة من قبل الرجل. لا يُعرض عليها دور الشريكة والمجاوثة المتساوية. ويدعو الكاتب النساء المسلمات إلى التحدث عن أنفسهن، وشرح دينهن، وشرح أنفسهن في دينهن. وأن يتم تشكيل نخبة نسائية مسلمة، تستعيد مكانتها وتؤهل نفسها لعالم خاص بها من الفتوى، وتحول دون أن يكون الرجل (الفحل!) المسلم الناطق باسمها.